

Ürolojik Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Hasta Zararlarının Önlenmesi, Yönetişi ve Örnek Olaylar

Oğuz Özden CEBECİ¹

İbrahim ÇEVİK²

Özdal DİLLİOĞLUGİL³

Fehmi NARTER⁴

a. Tıbbi İşlemlerin Hukuka Uygunluğu

Hukukun temel alındığı toplumlarda bütün eylemlerin hukuğa uygun olması ana prensip olup ihlali durumlarında idari, hukuki ve cezai sorumluluklar doğacaktır. Modern hukuk devletlerinde insanların toplumu oluşturacak şekilde beraber çatışmadan yaşaması hukuğun üstünlüğü ile sağlanır. Tıbbi her işlem girişimsel olsun veya olmasın hukuki denetim altındadır. Bu bağlamda bir işlemin hukuğa uygunluğu çok önemlidir. Öncelikle kavramların anlamına bakarsak, “*Tıbbi müdahale (işlem)*”, doğrudan ya da dolaylı teşhis veya tedavi amacına yönelik olarak, tıp mesleğini icraya yetkili bir kişi tarafından gerçekleştirilen her türlü faaliyet “ olarak tanımlanır. Tıbbi işlemlerin hukuğa uygun olması belli kriterlere bağlıdır. Tıbbi işlemin sorumlu-

luğunun oluşabilmesi için mağdur olan kişi açısından bir ‘zarar’ oluşması esastır. Ayrıca zarar ile ona sebep olan işlem arasında açık bir ilişkinin (illiyet bağı) kurulması gerekmektedir

1. Tıbbi gereklilik: Burada kapsam, endikasyonsuz veya hatalı endikasyon ile iş yapmamaktır. Tıbbi işlem teşhis ve tedavi amacıyla yapılmalıdır. Hekimin eksik veya hatalı bilgisine bağlı yapılabilecek gereksiz bir işlemin, hastanın rızasına bağlı bile olsa uygulanması sorumluluk doğurur. Tanı veya tedavi amacıyla planlanan ya da uygulanan bir ürolojik girişimsel işlemin, tıbbi literatüre uygun ve çoğunlukla kabul görür olması gerekmektedir. Oluşan bir hukuki sorumlulukta endikasyon olup olmadığına bilirkişiler ve bilirkişilik müesseseleri karar verir. Örnek olarak gerekliliği, endikasyonu olmadan bir hastaya nefrektomi yapmak sorumluluk oluş-

¹ Op. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği, oguzozdencebeci@gmail.com

² Prof. Dr., Özel Kadıköy NB Hastanesi Üroloji Kliniği, cevik67@gmail.com

³ Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji AD., odillioglugil@gmail.com

⁴ Prof. Dr., Acıbadem Sağlık Grubu, Kadıköy Hastanesi Üroloji Kliniği, fehminarter66@gmail.com

toplayınız; kendi seçeceğiniz veya mesleki derneklerin bilirkişi desteğini alma hakkınızı unutmayınız.

Kaynaklar

1. Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi 1960, sayı:10436, madde 13.
2. Nüfus planlaması Hakkında Kanun 1983, sayı: 18059, madde 1.
3. Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun 1928, sayı:863.
4. Hasta Hakları Yönetmeliği 2019, Sayı:30657, madde 24.
5. Gorney M., Anger as the root cause of malpractice claims, Medical Legal Issues in Plastic Surgery,1999 No:1, Vol 26; 143-147.
6. Narter F. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Hastane yöneticiliği (İşletme) yüksek lisans programı bitirme projesi: Aydınlatılmış Rızanın hukuki sınırları, 2009,1-38.
7. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, Sayı:30657, madde 25.
8. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, Sayı:30657, madde 26 .
9. Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesi 06.11.2001, sayı: 10588.
10. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, sayı:30657, madde 27.
11. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, sayı:30657, madde 28.
12. Türk Borçlar Kanunu 11 Ocak 2011, sayı: 6098, madde 11.
13. Türk Medeni Kanunu 22 Kasım 2011, sayı: 4721, madde 23.
14. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, sayı:30657, madde 31.
15. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, sayı:30657, madde 34.
16. Hasta Hakları Yönetmeliği 16 Ocak 2019, sayı:30657, madde 35.
17. Türk Borçlar Kanunu 11 Ocak 2011, sayı: 6098, madde 502.
18. Türk Borçlar Kanunu 11 Ocak 2011, sayı: 6098, madde 470.
19. Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun 1928, sayı:863, madde 23.
20. Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi 1960, sayı:10436, madde 18.
21. Türk Medeni Kanunu 22 Kasım 2011, sayı: 4721, madde 24.
22. İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 3 Aralık 2003, sayı: 5013, Madde 5.
23. Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük 14 aralık 1983, sayı: 83/7395.

24. İnvitro Fertilizasyon ve Embiryo Transferi Merkezleri Yönetmeliği 1987, sayı: 19551
25. Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi 1960, sayı:10436, madde 14.
26. Hasta Hakları Yönetmeliği 1 Ağustos 1998, sayı: 23420 madde 23.
27. Türk Medeni Kanunu 22 Kasım 2011, sayı: 4721, madde 2.
28. Türk Borçlar Kanunu 11 Ocak 2011, sayı: 6098, madde 19.
29. Hızal A, Narter F. Ürolojik işlemlerin hukuğa uygunluğu. Tekgül S, Türkeri L, Esen A, Alici B. Ürolojik Cerrahi Derneği Masaüstü Başvuru Kitabı, ikinci baskım 2016, 935-956.
30. Türk Ceza Kanunu 26 Eylül 2004, sayı: 5237 madde 22.

İlgili Mevzuat

1. Avrupa Konseyi Biyotıp Sözleşmesi
2. T.C. Anayasa
3. Türk Ceza Kanunu
4. Türk Medeni Kanunu
5. Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
6. Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkındaki Kanun
7. Nüfus Planlaması Kanunu
8. İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun
9. Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi
10. Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük
11. Hasta Hakları Yönetmeliği
12. İnvitro Fertilizasyon ve Embiryo Transferi Merkezleri Yönetmeliği
13. Hasta Hakları Yönetmeliği
14. Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği,
15. Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge
16. Türk Tabipler Birliği Meslek Etiği Kuralları
17. Hasta Haklarına İlişkin Avrupa Statüsü Temel Dokümanı